

Tilråding frå yrkesopplæringsnemnda Hordaland til hovudutval for opplæring og kompetanse 2.12.2019

PS 11/19 Opplæringstilbudet for skuleåret 2020-21

Saksprotokoll i yrkesopplæringsnemnda - 26.11.2019

Roger Pilskog og Tom Knudsen sette fram slikt forslag på vegne av LO/NHO

1. «Dimensjonering

Yrkesopplæringsnemnda i Hordaland vurderer dimensjoneringen av opplæringstilbudet i Hordaland for skuleåret 2020 - 2021. Tilbud på den enkelte skole blir ikke vurdert og kommentert.

Yrkesopplæringsnemnda har i denne saken kun vurdert Hordaland, og ikke lagt til grunn tilbudet i Sogn og Fjordane eller det samla tilbudet i Vestland fylkeskommune.

Yrkesopplæringsnemnda viser til at Arbeidsutvalget i fagopplæringsnemnda i Sogn og Fjordane har hatt praksis for fellesmøte med opplæringskontora i Sogn og Fjordane. Synspunkt og innspill fra opplæringskontora og bransjen er i Sogn og Fjordane en viktig del av dimensjoneringsarbeidet som blir gjort i Sogn og Fjordane. Det er viktig at denne praksis og gode dialogen mellom yrkesopplæringsnemnd, opplæringskontor og bransjer blir videreført i Vestland fylkeskommune.

Yrkesopplæringsnemnda er til saken tilfreds med at arbeidslivets behov og tilgang til læreplasser er drøftet på generelt nivå i saken. Men nemnda mener det er helt nødvendig å synleggjøre antall kjente læreplasser tilknyttet det enkelte programområde i det enkelte fag før saken behandles i utvalget. Yrkesopplæringsnemnda ber nemndas leder og utvalgsleder se til at dette skjer.

Yrkesopplæringsnemnda er tilfreds med at anleggsgartnerne har fått tilbud i Bergen, i tråd med arbeidslivets ønske.

Det vises ellers til Byggopps henvendelse til NHO og LO hvor det mellom annet fremgår at:

«Vi har i år skrevet 50 nye lærekontrakter i betongfaget i Hordaland, og så er det ande som ikke er med i Byggopp, vil tro at det totalt er skrevete ca. 70 nye lærekontrakter i betongfaget? For våre bedrifter ville det vært naturlig å ha betongklasse på Slåtthaug, Laksevåg og Åsane, har også hørt at det er ytret ønske om kombiklasser i distriktet som Voss, men dette er det vel Sogn som spiller inn? Vi vurderer nå også å gi læreplassgaranti innen betongfaget.»

Bygg og anleggsgfag økes med en klasse. Når det finnes 50- 70 læreplasser i faget, er det åpenbart et stort handlingsrom for å tilrettelegge bedre i dimensjoneringsarbeidet.

Teknisk Industriell produksjon øker med 2 klasser, som nemnda vurderer være i samsvar med bransjens behov. Dimensjonering innenfor programområdene Transport- og logistikk, Helse- og oppvekstfag, Resturant- og matfag, Maritime fag/Naturbruk, må være slik at elevene i størst mulig grad er sikret læreplass.

Yrkesopplæringsnemnda viser til at det foreslås å øke med fem klasser innen frisør, blomster og interiørdesign. Videre med fem klasser fem klasser i informasjonsteknologi og medieproduksjon. Nemnda ber om at det nøye vurderes tilgang til læreplass før tilbudene etableres.

Yrkesopplæringsnemnda viser til at kun 6 av 10 elever gjennomfører til fagbrev, og den mest kritiske overgangen er fra VG2 til læreplass. Da er det nødvendig at det ikke etableres linjer hvor

det ikke finnes læreplasser. Ved etablering av nye yrkesfaglige utdanningsprogram, er det nødvendig med god analyse av arbeidslivets behov.

Til justeringsaken våren 2020, mener Yrkesopplæringsnemnda at det ikke utelukkende kan vektlegges elevenes søkemønster. Dersom søkemønsteret avdekker at mange ungdommer vil komme til å stå uten læreplass, må det iverksettes informasjons- og motivasjonsaktivitet, for å sikre at flest mulig velger utdanningsprogram som mest mulig sikrer mulighet for læreplass.

2. Mobilitet hos elevane og arbeidslivet

En læreplass er å vurdere som ordinært arbeid. Å starte i lære er for mange den første arbeidspraksis, og det er derfor viktig å ha mobilitet og takke ja til læreplass, selv om en må flytte på seg. Mange steder i fylket har det vært for lite læreplasser målt mot det samlede tilbudet i skolen, mens andre steder har læreplasser stått tomme.

Det er derfor viktig at søkerne til læreplasser viser større mobilitet enn i dag. Næringslivet og andre arbeider ofte for å få oppretta linjer og nye tilbud ved sin eigen "nærskole", men alle skoler kan av faglige hensyn ikke ha tilbud om alle linjer.

3. Markedsføring av tilbud

Flere av utdanningsprogramma og fag slit med å få nok søkere til fylle opp de utlyste utdanningsprogrammene, samtidig som nærings- og arbeidslivet i fylket og landet vårt etterspør mer faglært arbeidskraft innenfor mange bransjer. Mangel på faglært arbeidskraft er en viktig årsak til at bedriftene ikke kan vokse eller ta nye oppdrag. I noen bransjer er det stor "import" av arbeidskraft fra utlandet. Andre bransjer har greidd å få flere søkere til sine fagområder

Det finnes gode eksempel på at samarbeid mellom skole, opplæringskontor og bedrifter kan gi signifikant løft i søkertall. Det er derfor viktig at arbeidslivet, skolene og opplæringskontora bruker ressurser til gjøre ulike tilbud bedre kjent for elevene.

4. Samarbeid mellom dei vidaregåande skolane

Hordaland har etter politiske vedtak en desentralisert struktur på den vidaregåande skolen. Skolene varierer i størrelse, også derfor kan ikke alle skolene ha alle tilbud i alle yrkesfag. Derfor må skolene spesialisere seg på noen fagområder. Også elevgrunnlag tilsier at det ikke er mulig å ha mange tilbud på alle skolene. Derfor er det viktig at skolene utvikler og styrker samarbeidet, og det særlig viktig innen yrkesfagene.

Ved å utvikle samarbeid mellom skoler og arbeids- og næringsliv, og samtidig utnytte mulighetene i kryssløp, vil det bidra å sikre arbeidslivet tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Samarbeidet må skje både innen undervisning og mellom de ulike fagområdene ved skolene. Det er i dag stor konkurranse på ulike nivå mellom skolene. Av og til kan dette gi uheldige og utilsikta utslag. Det må derfor arbeides aktivt for å oppnå en enda bedre samarbeidskultur mellom de ulike skolene.

5. VG4- påbygging til generell studiekompetanse etter fullført fagbrev

Yrkesopplæringsnemnda viser til at alle som avlegger fagbrev kan bygge på til generell studiekompetanse i et fjerde år. Nemnda tilrår derfor at muligheten for å søke fra VG2 yrkesfag, til VG3 studieforbereidende, reduseres ved å kutte i antall klasser opprettet til det formålet.

Røysting

Pilskog /Knudsen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Tilråding frå yrkesopplæringsnemnda

1. Dimensjonering

Yrkesopplæringsnemnda i Hordaland vurderer dimensjoneringen av opplæringstilbudet i Hordaland for skoleåret 2020 - 2021. Tilbud på den enkelte skole blir ikke vurdert og kommentert.

Yrkesopplæringsnemnda har i denne saken kun vurdert Hordaland, og ikke lagt til grunn tilbudet i Sogn og Fjordane eller det samla tilbudet i Vestland fylkeskommune.

Yrkesopplæringsnemnda viser til at Arbeidsutvalget i fagopplæringsnemnda i Sogn og Fjordane har hatt praksis for fellesmøte med opplæringskontora i Sogn og Fjordane. Synspunkt og innspill fra opplæringskontora og bransjen er i Sogn og Fjordane en viktig del av dimensjoneringsarbeidet som blir gjort i Sogn og Fjordane. Det er viktig at denne praksis og gode dialogen mellom yrkesopplæringsnemnd, opplæringskontor og bransjer blir videreført i Vestland fylkeskommune.

Yrkesopplæringsnemnda er til saken tilfreds med at arbeidslivets behov og tilgang til læreplasser er drøftet på generelt nivå i saken. Men nemnda mener det er helt nødvendig å synliggjøre antall kjente læreplasser tilknyttet det enkelte programområde i det enkelte fag før saken behandles i utvalget.

Yrkesopplæringsnemnda ber nemndas leder og utvalgsleder se til at dette skjer.

Yrkesopplæringsnemnda er tilfreds med at anleggsgartnerne har fått tilbud i Bergen, i tråd med arbeidslivets ønske.

Det vises ellers til Byggopps henvendelse til NHO og LO hvor det mellom annet fremgår at:

«Vi har i år skrevet 50 nye lærekontrakter i betongfaget i Hordaland, og så er det ande som ikke er med i Byggopp, vil tro at det totalt er skrevete ca. 70 nye lærekontrakter i betongfaget?»

For våre bedrifter ville det vært naturlig å ha betongklasse på Slåtthaug, Laksevåg og Åsane, har også hørt at det er ytret ønske om kombiklasser i distriktet som Voss, men dette er det vel Sogn som spiller inn? Vi vurderer nå også å gi læreplassgaranti innen betongfaget.»

Bygg og anleggsfag økes med en klasse. Når det finnes 50- 70 læreplasser i faget, er det åpenbart et stort handlingsrom for å tilrettelegge bedre i dimensjoneringsarbeidet.

Teknisk Industriell produksjon øker med 2 klasser, som nemnda vurderer være i samsvar med bransjens behov. Dimensjonering innenfor programområdene Transport- og logistikk, Helse- og oppvekstfag, Restaurant- og matfag, Maritime fag/Naturbruk, må være slik at elevene i størst mulig grad er sikret læreplass.

Yrkesopplæringsnemnda viser til at det foreslås å øke med fem klasser innen frisør, blomster og interiørdesign. Videre med fem klasser fem klasser i informasjonsteknologi og medieproduksjon. Nemnda ber om at det nøye vurderes tilgang til læreplass før tilbudene etableres.

Yrkesopplæringsnemnda viser til at kun 6 av 10 elever gjennomfører til fagbrev, og den mest kritiske overgangen er fra VG2 til læreplass. Da er det nødvendig at det ikke etableres linjer hvor det ikke finnes læreplasser. Ved etablering av nye yrkesfaglige utdanningsprogram, er det nødvendig med god analyse av arbeidslivets behov.

Til justeringsssaken våren 2020, mener Yrkesopplæringsnemnda at det ikke utelukkende kan vektlegges elevenes søkemønster. Dersom søkemønsteret avdekker at mange ungdommer vil komme til å stå uten læreplass, må det iverksettes informasjons- og motivasjonsaktivitet, for å sikre at flest mulig velger utdanningsprogram som mest mulig sikrer mulighet for læreplass.

2. Mobilitet hos elevane og arbeidslivet

En læreplass er å vurdere som ordinært arbeid. Å starte i lære er for mange den første arbeidspraksis, og det er derfor viktig å ha mobilitet og takke ja til læreplass, selv om en må flytte på seg. Mange steder i fylket

har det vært for lite læreplasser målt mot det samlede tilbudet i skolen, mens andre steder har læreplasser stått tomme.

Det er derfor viktig at søkerne til læreplasser viser større mobilitet enn i dag. Næringslivet og andre arbeider ofte for å få oppretta linjer og nye tilbud ved sin eigen "nærskole", men alle skoler kan av faglige hensyn ikke ha tilbud om alle linjer.

3. Markedsføring av tilbud

Flere av utdanningsprogramma og fag slit med å få nok søkere til fylle opp de utlyste utdanningsprogrammene, samtidig som nærings- og arbeidslivet i fylket og landet vårt etterspør mer faglært arbeidskraft innenfor mange bransjer. Mangel på faglært arbeidskraft er en viktig årsak til at bedriftene ikke kan vokse eller ta nye oppdrag. I noen bransjer er det stor "import" av arbeidskraft fra utlandet. Andre bransjer har greidd å få flere søkere til sine fagområder

Det finnes gode eksempel på at samarbeid mellom skole, opplæringskontor og bedrifter kan gi signifikant løft i søkertall. Det er derfor viktig at arbeidslivet, skolene og opplæringskontora bruker ressurser til gjøre ulike tilbud bedre kjent for elevene.

4. Samarbeid mellom dei vidaregåande skolane

Hordaland har etter politiske vedtak en desentralisert struktur på den vidaregåande skolen. Skolene varierer i størrelse, også derfor kan ikke alle skolene ha alle tilbud i alle yrkesfag. Derfor må skolene spesialisere seg på noen fagområder. Også elevgrunnlag tilsier at det ikke er mulig å ha mange tilbud på alle skolene. Derfor er det viktig at skolene utvikler og styrker samarbeidet, og det særlig viktig innen yrkesfagene.

Ved å utvikle samarbeid mellom skoler og arbeids- og næringsliv, og samtidig utnytte mulighetene i kryssløp, vil det bidra å sikre arbeidslivet tilgang på kvalifisert arbeidskraft.

Samarbeidet må skje både innen undervisning og mellom de ulike fagområdene ved skolene. Det er i dag stor konkurranse på ulike nivå mellom skolene. Av og til kan dette gi uheldige og utilsikta utslag. Det må derfor arbeides aktivt for å oppnå en enda bedre samarbeidskultur mellom de ulike skolene.

5. VG4- påbygging til generell studiekompetanse etter fullført fagbrev

Yrkesopplæringsnemnda viser til at alle som avlegger fagbrev kan bygge på til generell studiekompetanse i et fjerde år. Nemnda tilrår derfor at muligheten for å søke fra VG2 yrkesfag, til VG3 studieforberevende, reduseres ved å kutte i antall klasser opprettet til det formålet.